

DOI <https://doi.org/10.32405/2308-8885-2019-3-36-41>
УДК 377.36:7(0423)

Ромашенко Вікторія Євгеніївна,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету, м. Маріуполь, Донецька обл., Україна, romashenkov86@gmail.com

Щербак Ольга Володимирівна,

магістрантка кафедри педагогіки та освіти Маріупольського Державного університету, студентка Маріупольського коледжу мистецтв, м. Маріуполь, Донецька обл., Україна, studentka103@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В КОЛЕДЖІ МИСТЕЦТВ

Розглянуто проблему організації фахової передвищої мистецької освіти в коледжах мистецтв. На основі аналізу запитів у зазначеній ланці мистецької освіти представлено власні міркування авторів щодо її вдосконалення, окреслено шляхи вирішення педагогічних, психологічних, організаційних, кадрових, правових, ергономічних і матеріально-фінансових питань з тим, щоб забезпечити якісну професійну підготовку майбутніх учителів музики відповідно до оновленого змісту освіти і сприяти формуванню ключових компетентностей студентів – майбутніх педагогів-музикантів у коледжах мистецтв.

Ключові слова: передвища мистецька освіта, профільне навчання, коледж мистецтв, музична освіта, студенти коледжу мистецтв.

Демократичні перетворення в Україні обумовили глобальні зміни в системі освіти, визначенні її мети, завдань, методів навчання. Одним із пріоритетних завдань реформування сфери загальної середньої освіти в Україні є організація профільного навчання старшокласників. Фахова передвища мистецька освіта (коледжі) нерозривно пов'язана з профільною в закладах загальної середньої освіти (школи), оскільки здобуття профільної освіти в коледжах, зокрема й у коледжах мистецтв, відбувається разом з отриманням документа про повну загальну середню освіту. Набуває актуальності створення навчальних програм у коледжах мистецтв, що відповідатимуть вимогам суспільства, світовим стандартам та оновленому змісту освіти у зв'язку з поступальним

рухом НУШ і необхідністю її реалізації професійними кадрами. Все це можна забезпечити лише за наявності якісних умов на всіх організаційних рівнях.

Спеціальними дослідженнями проблеми профільної диференціації, висвітленням загальних теоретичних питань і певних аспектів її практичного втілення займалися вітчизняні (Н. Бібік, О. Бугайов, Н. Ковчин, В. Мадзігон, А. Самодрин, О. Топузов, Н. Шиян та ін.) і зарубіжні (М. Войтеховська, А. Костін, Х. Лійметс, Ю. Лях, Л. Понер, І. Унт, В. Фірсов та ін.) вчені. Питання трансформації освітньої сфери є предметом дослідження таких вітчизняних науковців, як Н. Авшенюк, В. Андрущенко, О. Глушко, Л. Гриневич, В. Кремень, О. Сухомлинська та ін. Підготовці фахівців мистецького напрямку присвячено наукові праці О. Олексюк, Г.

Падалки, О. Рудницької, О. Щолокової, О. Фурси, О. Шевнюк та ін.

Методичним аспектам музичного навчання, де частково розкриваються окремі аспекти профільного навчання, присвячено дослідження І. Заболотно-го, Є. Карпенко (музичний репертуар у навчанні учнів у закладах загальної середньої освіти), І. Райт (формування музичних уподобань учнів), Е. Должикова, А. Козир, О. Кузнецова, В. Федоришин (підготовка майбутніх учителів музики), Д. Уткан, О. Хоружа (підходи та принципи музичної підготовки вчителів музики), Є. Проворова (організація спільної діяльності викладачів та студентів музично-педагогічної освіти), Ф. Арзаманова, Ю. Бичков, Е. Давидова, В. Самохвалова (вдосконалення системи музично-теоретичної освіти в різних країнах) та ін.

Цінними для наших наукових пошуків стали дисертаційні дослідження, предметом яких є мистецькі коледжі та запровадження в них навчального процесу. Так, генезу системи мистецьких навчальних закладів у історичному часі від межі XIX–XX ст. до кінця XX ст. розкриває С. Волков. Дослідник описує систему організації та вимоги до підготовки мистецьких кадрів у вищих мистецьких закладах освіти I–II рівнів акредитації, що готують молодших спеціалістів музичного, художнього та театрального напрямків. Ним виокремлено системні принципи, що відрізняли організацію навчального процесу в мистецьких – і технічних або інших гуманітарних освітніх закладах: особистісний підхід, корелятивні зв'язки різних спеціальностей, наставництво, значна роль практики соціокультурної діяльності. Т. Руденька розглядала можливості арт-педагогіки як технологічного інструментарію, що застосовувався у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей у коледжі.

Проте досі бракує сучасних досліджень, де б ґрунтовно вивчався стан профільного музичного навчання в закладах фахової передвищої мистецької освіти, його організація в комплексі всіх складових, зокрема в музичних коледжах та коледжах мистецтв, в умовах реформування освітньої сфери.

Освітні заклади повинні забезпечити вихованцям умови навчання, які сприяють формуванню ключових і фахових компетентностей, необхідних сучасній людині для успішної життєдіяльності, і коледжі мистецтв не є винятком. Таке виховання особистості залежить від освітніх програм, навчальних планів, системи організації, фінансового та матеріального забезпечення закладу, його психологічної атмосфери, створеної педагогічним колективом, що потребує ретельного аналізу й наукового узагальнення. З огляду на зазначене, **метою статті** є розгляд педагогічних, психологічних, організаційних, кадрових, правових, ергономічних і матеріально-фінансових аспектів діяльності коледжів мистецтв та представлення власних міркувань авторів щодо поліпшення організації навчального процесу у таких навчальних закладах.

З метою реформування системи шкільної освіти у 2017 р. було прийнято новий Закон України «Про освіту», а 1 вересня 2018 р. стартувала освітня реформа «Нова українська школа» (НУШ), що передбачає зміну освітньої парадигми з предметної на особистісно й компетентісно орієнтовану [7]. У новому Законі України «Про освіту» зазначено, що третій ступінь діяльності закладів загальної середньої освіти (далі ЗЗСО) є профільним та триватиме три роки. Здобуття профільної середньої освіти передбачає два спрямування: академічне (орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти) та професійне (зорієнтоване на ринок праці, навчання з урахуванням здібностей і потреб учнів) [3].

Профільну середню освіту за професійним спрямуванням здобуватимуть у професійних ліцеях та профільних коледжах. Випускники професійних ліцеїв та коледжів зможуть вступати до ВНЗ, а випускники коледжів – навчатися у ВНЗ за скороченою програмою [9, с. 23]. До профільної освіти також належать коледжі мистецтв, які здійснюють фахову передвищу мистецьку освіту, що здобувається на основі початкової мистецької та базової середньої освіти з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти.

Згідно із Законом України «Про освіту», мистецька освіта включає початкову мистецьку освіту (викладання основ мистецтва в ЗЗСО), профільну мистецьку освіту (музичні, художні школи, школи мистецтв), фахову передвищу мистецьку освіту (підготовка молодшого спеціаліста), вищу мистецьку освіту (підготовка молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, доктора філософії / доктора мистецтва та доктора наук) за певною мистецькою спеціальністю [3].

Висвітliamo деякі проблемні питання в сучасній системі підготовки вчителів музики в коледжах мистецтв України, які стосуються організації цього процесу, що виокремилися в результаті теоретичного аналізу проблеми науковцями й педагогами, типових освітніх програм і навчальних планів, мистецько-педагогічної діяльності закладів, висвітленої на їхніх сайтах. Перелік проблемних питань надаємо за концепцією управління Литвинчука І., який розділяє види інформації в освітньому менеджменті [5, с. 7–10], а саме: педагогічні, психологічні організаційні, кадрові, правові, ергономічні, матеріально-фінансові. Зазначимо, що не претендуємо на повний опис усіх аспектів проблем, а представляємо окремі з них та їх осмислення очима студентів і викладачів цієї освітньої ланки, тобто погляд на проблему «зсередини». Розуміємо, що окремі позиції, виголошені нами, можуть викликати дискусії в колі колег, адміністрацій закладів, що, однак, стане корисним для вироблення продуктивних підходів щодо удосконалення організації освітнього процесу у закладах, які реалізують фахову передвищу мистецьку освіту.

Реформування освітньої сфери відбувається в напрямку компетентісного підходу. Перелік компетентностей майбутнього фахівця визначено у Типовій освітній програмі профільної середньої освіти (Наказ МОН України від 01.06.2018 р. № 570), де зазначено, що результатом навчання має стати формування десяти ключових компетентностей учнів [7], чому мають сприяти створені в освітньому закладі організаційно-педагогічні умови.

Зосередимось на окремих ключових компетентностях, формування яких, на

наш погляд, більше впливає на фахове становлення студентів, ніж інші у переліку, це зокрема: спілкування іноземними мовами, основні компетентності у природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова, обізнаність і самовираження у сфері культури. Рівень володіння і спілкування іноземними мовами майбутніми вчителями має бути достатньо хорошим. У зазначеній вище програмі [7] вказано кількість годин, які коледж може самостійно перерозподіляти, при цьому для мистецьких спеціальностей граничне тижневе навантаження може бути збільшене на 6 годин. Пропонуємо частину додаткових годин використати на вивчення італійської мови, яка необхідна музикантам для покращення засвоєння музичних термінів.

Для студентів спеціальності «Вокал», окрім італійської, бажаною є й німецька, з огляду на те, що фрагменти опер виконуються мовою оригіналу. Практика студентів II–III курсів може проходити в Італії через отримання грантів і стипендій Міністерства закордонних справ Італії, які видаються щорічно. Такими грантами можуть бути: програма стажування Фонду MAECI-MIUR–CRUI, програма AFAM [6] або створення нових програм з обміну студентами за принципом Fulbright у рамках співпраці між містами-побратимами. Цікавий досвід пошуку й використання можливостей для опанування студентами коледжу іноземними мовами і зростання рівня володіння ними у професійному спілкуванні та взаємодії з колегами демонструє Маріупольський коледж мистецтв: так, у 2018 р. в рамках музичного фестивалю «The Roads of Friendship» відбувалась плідна співпраця українських й італійських студентів і викладачів – спочатку в м. Києві, а потім в м. Равенні (Італія).

Компетентності у природничих науках та технологіях передбачають, зокрема, уміння послугоуватися технічними пристроями. Для музикантів це, в першу чергу, мікрофон і вміння ним користуватися під час вокального, інструментального чи вокально-інструментального виконання творів. Відсутність навичок часто спотворює задум і зміст виконуваного твору. Отже, пропонуємо ввести для студентів практику роботи

з мікрофоном у межах факультативного курсу «Сценічна майстерність», який доцільно запровадити вже для першокурсників, а також включити в його зміст формування сценічного образу, поведінку на сцені та поза нею.

Інформаційно-цифрова компетентність для музиканта означає в першу чергу володіння нотними редакторами, такими як Finale, Sibelius, MuseScore та ін., що створює багато можливостей для набору нот на комп'ютері – це знадобиться для оформлення робіт із дисципліни «Інструментування» або власного оркестрового аранжування. Як показує опитування студентів, на даний час вищезазначені компетентності формуються у студентів музичних коледжів виключно завдяки самоосвіті. Однак робота з редакторами може бути введена в лабораторні і практичні заняття на уроках інформатики, а музично-практична складова їх змісту має бути розширена.

З метою посилення *обізнаності і самовираження у сфері культури* вважаємо необхідним всіляко залучати студентів до культурного життя міста, регіону, пропонувати різні форми самовираження студентів – виступи вокальних і інструментальних дуетів, тріо, фольклорних колективів, хорових капел, а також форми виступів студентів і викладачів. Важливо, щоб студенти могли повноцінно представляти результати своїх наукових досліджень на студентських конференціях. Прикладом може слугувати проведення IX Всеукраїнської міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Освіта в Україні: пошуки і здобутки» у Барському гуманітарно-педагогічному коледжі імені Михайла Грушевського (30.05.2019), що відбувається щорічно. Одним із напрямків обговорень конференції стала реалізація в освітньому процесі коледжів компетентісного підходу – викладачі і студенти презентували свої дослідження різних напрямів мистецько-творчої діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Фахова виучка студентів коледжів відбувається під час вивчення предметів циклу професійно-практичної підготовки, що відображають специфіку конкретного профілю навчання і

визначають його сутність. Набуття фахових компетентностей здійснюється завдяки виконанню освітнім закладом програми підготовки здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста на підставі власних фахових освітньо-професійних програм, у тому числі наскрізних (які охоплюють більше одного рівня освіти), або за типовими освітньо-професійними програмами, що затверджуються центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать відповідні заклади освіти. Такі програми містять передбачені ними нормативний зміст (освітні компоненти), обсяг, компетентності, результати навчання. Основою для розроблення освітньої програми є Стандарт вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [8]. З 1 серпня 2019 р. коледжі мистецтв будуть керуватися Законом України «Про фахову предвищу освіту» [4].

У межах кожної спеціальності чи спеціалізації освітній заклад може створювати як одну, так і декілька освітніх програм, спрямованих на здобуття і ключових, загальнопредметних, і фахових компетентностей, характерних для певної професії, визначених професійним стандартом або іншим документом. На підставі затвердженої освітньої програми розробляється навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу та завдяки якому формується фахова компетентність [7]. Кожен викладач у рамках свого курсу може розробити свій навчальний план на підставі типових освітніх програм центральних органів виконавчої влади, який схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує її керівник.

Частину навчальних годин призначено для забезпечення профільного навчання відповідної спеціалізації. Перелік профільних предметів визначається закладом освіти. Згідно із Стандартом [8], мінімум 50 відсотків обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. Опанування нормативного змісту навчання за освітньо-професійною програмою передбачає досягнення таких фахових

компетентцій: здатність демонструвати високий рівень виконавської майстерності, створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва, усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва, використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва, використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності, здійснювати диригентську діяльність, застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, оперувати професійною термінологією, використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків, свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві й музичній педагогіці та ін.[8].

Про підготовленість студентів до багатогранної і багатфункціональної професії вчителя музики свідчить опанування ними комплексом базових музичних і методичних знань, практичних умінь, володіння навичками їх самостійного і творчого застосування в педагогічній практиці на підґрунті музично-теоретичної підготовки [1, с. 311], що визначає фахову компетентність молодшого спеціаліста. Професійна компетентність ґрунтується на знаннях і вміннях особистості відповідно до її набутого досвіду, забезпечує їхнє ефективне використання на практиці та є здатністю розв'язувати складні завдання шляхом залучення й мобілізації психологічних ресурсів особистості та передбачати швидку, гнучку реакцію на динаміку соціокультурних обставин у сучасному житті [10, с. 87].

Часто студенти, особливо на початковому етапі навчання, не мають чіткого уявлення про себе як фахівця. Тож закладам важливо представити модель випускника, його кваліфікаційну характеристику з тим, щоб студенти розуміли щабель своєї фаховості після закінчення закладу. Тоді вони зможуть порівнювати власні зусилля у здобуванні професії і кінцевий результат у вигляді конкретних компетенцій.

З метою підвищення мотивації студентів на опанування фахових знань і набуття практичних навичок, вважаємо необхідним широке представлення на інформаційних стендах та сайті коледжів інформації про зміст освіти: навчальні плани, навчальні та робочі програми, посилання на літературу, у тому числі й електронну, які використовуються в освітньому процесі. Вважаємо за доцільне розміщення інформації про всеукраїнські і міжнародні конкурси в Україні і за кордоном за групами інструментів, проекти тощо. До розробки таких стендів і їх виготовлення варто долучити студентів, які наповнюватимуть їх необхідною інформацією разом із адміністрацією та стежитимуть за своєчасним оновленням повідомлень.

На жаль, існує проблема педагогічного характеру, що стосується більшості закладів фахової передвищої освіти, – деякі студенти коледжів після отримання відповідного документа про повну загальну середню освіту (після 2-го курсу) залишають освітні заклади з метою продовження навчання у вищих або освітніх закладах за іншою спрямованістю. У таких випадках можна говорити як про незалученість студентів закладом і викладачами, так і незацікавленість студента в майбутній професії, у відсутності точки її практичного прикладання. Вирішити цю проблему можна шляхом моніторингу ринку праці на предмет затребуваності спеціальностей через 4 роки в регіоні, хоч результати такого моніторингу можуть свідчити не на користь деяких спеціальностей.

Такі дослідження можна зробити силами кафедри соціології та соціальної роботи будь-якого університету, залучити комісію міської ради з питань освіти і науки. Місця для виявлених в результаті такого моніторингу перспективних спеціальностей можна зменшити (не скорочуючи їх повністю) на користь збільшення затребуваних спеціальностей.

Ще одним рішенням цієї проблеми, вважаємо, буде створення додаткових робочих місць у місті для студентів, які навчаються на виявлених «неперспективних» спеціальностях. Це передбачає співпрацю з громадськістю,

співробітництво з Департаментом культурно-громадського розвитку – наприклад, для створення професійного хору на базі міської філармонії, проведення музичних фестивалів із залученням музеїв (проведення творчих вечорів, музичний супровід виставок), філармонії та театрів (виступи студентів-солістів із професійними оркестрами). Ці заходи формуватимуть у студентів вміння опановувати навички роботи, суміжні з набутими ними, розуміти сфери їх застосування, випробовувати себе у ролі власного менеджера, презентувати себе як фахівця, демонструвати свої професійні вміння широкій громадськості, потенційним роботодавцям. Такі заходи практикують у м. Маріуполі: зокрема, в рамках програми щорічного фестивалю-конкурсу «Музичний листопад» до 50 студентів-переможців із усієї країни і ближнього зарубіжжя виконують музичні твори з оркестром камерної філармонії м. Маріуполя.

Зростання рівня виконавства студентів сприяють і концерти викладачів. Серед цікавих ініціатив коледжів – створення студентських громадських організацій, що допомагають в організації і проведенні зустрічей студентства з різноманітними творчими особистостями, колективами театрів, у створенні колективів та ін. Прикладом цього може слугувати проект Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв» – громадська молодіжна організація «Студконцерт».

Програмами профільної середньої освіти для підготовки молодших спеціалістів, що розробляються освітніми закладами, передбачено години і на вибірково-обов'язові, профільні предмети, а також спецкурси. З метою поглиблення вивчення української культури і мистецтва на базі коледжів пропонуємо силами викладачів і студентів створити стилізований клас фольклору, обладнаний зразками народної творчості – українськими музичними інструментами, нотними збірками народних пісень, матеріалами аудіо- та відеозапису для широкого використання на заняттях та в дозвіллі студентів. Таке рішення видається доцільним з огляду на вивчення дисципліни «Музичний фольклор».

Цікавими заходами можуть бути літні туристичні поїздки (за участю профклубу коледжу) до об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО та об'єктів нематеріальної спадщини України (с. Пирогів, с. Лука Київської області, с. Липа, с. Лужки Івано-Франківської області, с. Линове Сумської області та ін.), де студенти і викладачі безпосередньо можуть знайомитися з українським пісенним фольклором, народними інструментами, побутом. Корисний приклад таких заходів, достойний наслідування, подає Виницький коледж прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкребляка – у системі фахової підготовки спеціалістів образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну середовища запроваджено таку форму роботи зі студентами, як туристичний пленер, що поєднує художню, краєзнавчу й фізично-виховну роботу [11, с. 30].

Однією з пропозицій може стати залучення до спільних концертів зі студентами учнів, які ще навчаються у старшій ланці закладів ЗСО та музичних шкіл, організація з ними дуетів, квітетів тощо. Такі форми роботи стануть корисними і для учнів, і для студентів, які зможуть виявити свої вміння в підготовці спільних концертних номерів.

Заслужовує на увагу предмет «Споріднені інструменти», в якому студенти знайомляться із підвидами музичних інструментів спеціального класу – близьких за походженням, назвою, зародженням звуку, аплікатурою, їх тембровими і теситурними можливостями. Для отримання не тільки теоретичних знань, а й практичних навичок потрібні інструменти, які можуть бути орендовані у викладачів, музичних школах, консерваторіях.

Для створення сприятливого психологічного клімату й піднесеного настрою колективу, пропонуємо проведення спільних концертів та заходів викладачів і студентів, які можна влаштовувати на великій перерві.

Належна організація зумовлює необхідність виділення класів для кожного виду інструмента. Однак класів для занять усіх студентів може не вистачати. Розумне вирішення цієї проблеми адміністрацією передбачає складання студентами графіків самостійних за-

нять та їх дотримання, що сприятиме толерантним взаминам. Для студентів IV курсу, які продовжуватимуть навчання у вишах, важливо готуватися в музичні академії і консерваторії. Тож надання закладами класів для занять і в літній час сприятиме кращій підготовці випускників до вступних іспитів – особливо з огляду на те, що навчальний заклад продовжує свою роботу в межах вступної кампанії.

Створення кадрових умов. З метою зростання рівня професійності педагогів коледжів слід запроваджувати регулярне проходження курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників на базі наукових установ, стажування в інших освітніх закладах, участь у тренінгах, сертифікаційних програмах, відвідання лекцій та семінарів викладачів вишів тощо.

Створення *правових умов* передбачає публічне розміщення прав та обов'язків студентів і адміністрації, зі своєчасним повідомленням про зміни. Так, Законом «Про освіту» було розширено обсяги автономії навчальних закладів, і деякі правові питання потребують однозначного тлумачення. Тож завдяки сайтам закладу студенти мають бути поінформованими про свої права та обов'язки, діяльність студентської ради та ін.

Забезпечення *ергономічних умов* діяльності навчального закладу часто пов'язане із матеріальною базою. Окрім різних аспектів, важливим є наявність кондиціонерів в концертному залі, де виступають музиканти-виконавці – студенти і педагоги. Звукоізоляція інструментальних кабінетів, оркестрових і хорових класів заслуговує на особливу увагу, адже дотримання елементарних правил акустики, особливо в концертному залі, істотно відіб'ється на якості звуку виконавців.

Забезпечення *матеріально-фінансових умов.* Як і більшість навчальних закладів, коледжі мистецтв вимагають внутрішнього капітального ремонту, особливо класи для групових занять. Також необхідним є щорічне налаштування та ремонт роялів і піаніно. Тому доцільним для адміністрації було б залучення фінансів ззовні, наприклад коштів меценатів, програм благодійних фондів українських і міжнарод-

них компаній із прозорим і детальним звітуванням про витрачені кошти у відкритому доступі. Така інформація сприятиме залученню нових спонсорів, де вони бачитимуть реальні результати фінансових вкладень. Для морального заохочення спонсорів слід публікувати у великих регіональних виданнях і на сайтах інформацію про спонсорську допомогу фондів та фізичних осіб, розміщувати пам'ятні дошки про фінансову підтримку інвесторів.

Ще одна пропозиція стосується преміювання викладачів, студенти яких беруть участь в конкурсах, не тільки грамотами і дипломами, а й матеріально (за спонсорські кошти) – залежно від здобутого студентами місця на конкурсі. З метою заохочення студентів за вагомі успіхи в навчанні та громадсько-культурному житті міста чи регіону (визначні досягнення у галузі музичної діяльності – перемоги на мистецьких конкурсах та фестивалях, внесок у розбудову коледжу) можна пропонувати нагороджувати Стипендію директора та висувати студентів у претенденти вже чинного проекту присвоєння стипендії міської ради для обдарованих учнів закладів освіти та студентів вищих навчальних закладів. Такі проекти існують при Департаменті освіти міської ради Києва, Дніпра, Івано-Франківська, Кременчука, Маріуполя, Миколаєва, Харкова та ін. Слід зазначити, що депутати місцевої ради підтримують цю ініціативу, зазначивши, що вона стимулює школярів і студентів на досягнення ще більш високих результатів у навчанні.

Висновки. Тенденції європейських систем освіти позначаються і на реформуванні освітньої ланки, що здійснює передвищу мистецьку освіту та покликана створювати умови для розвитку творчої особистості майбутніх учителів музики, здатних ефективно працювати та навчатися упродовж усього життя.

Аналіз функціонування коледжів дозволив побачити проблеми та шляхи їх рішення для покращення організації навчання майбутніх педагогів-музикантів. Це стосується орієнтації змісту курсів на формування ключових і фахових компетентностей у студентів, надання широкої інформації про програми, зміст курсів, візуалізація моделі

випускника на інформаційних стендах та на сайті закладів, проведення різноманітних заходів із метою поглиблення мотивації студентів до опанування майбутньою професією, створення ергономічних робочих та навчальних місць для педагогів і студентів, запровадження їхньої концертної практики, створення фольклорного класу, практичні пропозиції щодо залучення фінансів та матеріального заохочення студентів і викладачів за внесок у роботу закладу та ін. На думку авторів, виголошені пропозиції із врахуванням досвіду окремих освітніх закладів (Маріупольського коледжу мистецтв) сприятимуть покращенню організації навчально-виховного процесу в інших закладах передвищої мистецької освіти.

Перспективами подальших розвідок є розвиток фахових компетенцій студентів коледжів мистецтв з огляду на перспективний зарубіжний досвід роботи подібних закладів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Байкал Д. У. Методологические подходы и педагогические принципы музыкально-теоретической подготовки турецких студентов – будущих учителей музыки в вузах Украины. *Научовий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. 2015. Випуск 18 (23). С. 310–314. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/15003/1/Demyr.pdf>
2. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Реформування навчальних програм: більше запитань, ніж відповідей. *Український педагогічний журнал*. 2017. № 2. С. 112–119.
3. Закон України «Про освіту» від 28 верес. 2017 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України «Про фахову перевищу освіту» від 9 сер. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
5. Литвинчук І. А. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності керівника закладу освіти. *Електронне наукове фахове видання «Теорія та методика управління освітою»*. 2009. Випуск 2. С. 1–12. URL: <http://umo.edu.ua/katalogh-vidannja/elektronne-naukove-fakhove-vidannja-teorija-ta-metodika-upravlinnja-osvitoju-vipusk-2-2009>
6. Міністерство освіти, університету та досліджень Італії. Міжнародна мобільність студентів. URL: <https://www.miur.gov.it/web/guest/afam-alta-formazione-artistica-musicale-e-coreutica1>
7. Наказ МОН № 570 від 01 чер. 2018 «Про затвердження типової освітньої програми профільної середньої освіти закладів освіти, що здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної серед-

ної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-profilnoyi-serednoi-osviti-zakladiv-osviti-sho-zdiysnyuyut-pidgotovku-molodshih-specialistiv-na-osnovi-bazovoyi-zagalnoyi-serednoi-osviti>

8. Наказ МОН №727 від 24.05.2019 «Про затвердження стандарту вищої професійної освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/025-muzichne-mistetstvo-bakalavr.pdf>

9. Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України, 2016. 34 с.

10. Федоренко С. В. Теорія і методика формування гуманітарної культури студентів вищих навчальних закладів США : дис... д-ра пед. наук : 13.00.07 / Нац. акад. пед. наук Укр., Інст. пробл. вих. Київ, 2017. 551 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/710010/1/Fedorenko_dis.pdf

11. Фижделюк В. Ю., Калynchук Є. Г. Туристичний пленер: практичний досвід роботи зі студентами. *Мистецтво та освіта*. 2019. № 2 (92). Київ : Педагогічна думка. С. 30–32.

REFERENCES

1. Baikal, D. U., (2015). Metodologicheskie podkhody i pedagogicheskie printsipy muzykalno-teoreticheskoi podgotovki turetskikh studentov – budushchikh uchitelei muzyki v vuzakh Ukrainy [The methodological approaches and pedagogical principles of musical and theoretical training for Turkish students in Ukraine universities]. *Naukovy chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova Seriya 14. Teoriia i metodyka mystetskoï osvity: Vol. 18(23)*, (pp. 310-314). Retrieved from <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/15003/1/Demyr.pdf>
2. Bondarenko, N. V., & Kosianchuk, S. V. (2017). Reformuvannya navchalnykh program: bilsh zapytan, nizh vidpovidei [Curriculum reforming: More questions than answers]. *Ukrayinskyi Pedahohichnyi Zhurnal* [Ukrainian Educational Journal], 2, 112–119.
3. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine "On Education"]. (2017). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Zakon Ukrainy «Pro fakhovu perevyshtu osvitu» [The Law of Ukraine "On professional before higher education"]. (2019, 9 September). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
5. Lytvynchuk, I. A. (2009). Informatsiine zabezpechennia upravlinskoï diialnosti kerivnyka zakladu osvity [Information provision of managerial activity of the head of the educational institution]. *Teoriia ta Metodyka Upravlinnia Osvitoiu*, 2, 1–19. Retrieved from <http://umo.edu.ua/katalogh-vidaniy-elektronne-naukove-fakhove-vidannja-teoriia-ta-metodyka-upravlinnja-osvitoju-vipusk-2-2009>
6. Ministerstvo osvity, universytetu ta doslidzhen Italii. Mizhnarodna mobilnist studentiv [Ministry of Education, University and Research in Italy. International student mobility.]. Retrieved from <https://www.miur.gov.it/web/guest/afamala-formazione-artistica-musicale-e-coreutica1>

7. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2018). Pro zatverdzhennia tipovoi osvitnoi prohramy profilnoi serednoi osvity zakladiv osvity, shcho zdiisniuiut pidhotovku molodshykh spetsialistiv na osnovi bazovoi zahalnoi serednoi osvity [On approval of typical educational programs of professional secondary education institutions for education associate diploma based on general basic education]. (Decree No 570, June 1). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-profilnoyi-serednoi-osviti-zakladiv-osviti-sho-zdiysnyuyut-pidgotovku-molodshih-specialistiv-na-osnovi-bazovoyi-zagalnoyi-serednoi-osviti>

8. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2019). Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi profesiinoi osvity za spetsialnistiu 025 «Muzychne mystetstvo» dla pershoï (bakalavrskoho) rinvia vyshchoi osvity [On Approval of Standard in the specialty 025 "Musical art" of the first (Bachelor's) level of higher education]. (Decree No 727, May 24). Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/025-muzichne-mistetstvo-bakalavr.pdf>

9. Fedorenko, S. V. (2017). Teoriia i metodyka formuvannia humanitarnoi kultury studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Theory and methods of formation of the humanitarian culture of students of higher educational institutions in the United States] (Doctoral dissertation, Kyiv).

10. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2016). Nova ukrainska shkola [New Ukrainian School].

11. Fyzhdeliuk, V. Yu., & Kalynchuk, Ye. H. 2019. Turystychnyi plenier: praktychnyi dosvid roboty zi studentamy [Tourist plein air: Practical experience with college students]. *Mystetstvo ta Osvita* [Art and Education], 2(92), 30–32.

Ромашенко В. Е., кандидат педагогических наук, старший преподаватель кафедры педагогики и образования Мариупольского государственного университета, г. Мариуполь, Донецкая обл., Украина, romashenkov86@gmail.com; Щербак О. В., магистрантка кафедры педагогики и образования Мариупольского государственного университета, студентка Мариупольского колледжа искусств, г. Мариуполь, Донецкая обл., Украина, studentka103@gmail.com

Организация обучения в колледже искусств

Рассмотрена проблема организации профильного предвысшего образования в колледжах искусств. На основе анализа запросов в данном звене образования представлены собственные суждения авторов по его усовершенствованию, очерчены пути решения педагогических, психологических, организационных, кадровых, правовых, эргономических и материально-финансовых вопросов с тем, чтобы улучшить качественную профессиональную подготовку будущих учителей музыки в соответствии с обновленным содержанием образования и способствовать формированию ключевых компетентностей студентов – будущих педагогов-музыкантов.

Ключевые слова: предвысшее образование в сфере искусства, профильное обучение, колледж искусств, образование, студенты колледжа искусств.

V. Ye. Romashenko, PhD., Senior Lecturer of the Department of Pedagogy and Education of Mariupol State University, Mariupol, Donetsk Region, Ukraine, romashenkov86@gmail.com; O. V. Shcherbak, Master's Degree of Mariupol State University, Student of Mariupol College of Art, Mariupol, Donetsk Region, Ukraine, studentka103@gmail.com

Organizing education in College of Arts

The article deals with the organization of professional before higher education of arts in college of arts. Based on analysis of education needs, the authors presents their own reflections how to improve it, as well as the ways how to solve pedagogical, psychological, organizational, personnel, legal, material and financial issues in order to provide high-quality professional training of future music teachers according to the updated content of education and promote the formation of key competencies of students – future music teachers in college of arts. Among the authors' suggestions are the following: improvement of students' skills of foreign languages at the expense of additional hours and internships in other countries within the framework of the projects; mastering of music editors (Finale, Sibelius, MuseScore, etc.) at IT lessons; introduction of the practice of working with a microphone at the elective course "Actor's Skills"; introduction and presentation of creative student's projects at student conferences and festivals; improvement of information and legal provision on the college website through the typical educational programs, the list of electronic literature, in particular in e-book, as well as information on the activities of the student council and other projects; creation of a favourable psychological atmosphere in team of the institution during concerts and other events; increasing students' competence through cooperation with the public, cultural institutions; improvement of the material and technical base of the institutions by attracting sponsorship; financial encouragement for teaching staff and college students at the expense of funding, etc.

The authors analyze normative documents, which regulate the activity of institutions of professional before higher education of arts (college of arts). Moreover, they give a list of key and professional competencies which testifies the junior specialists' readiness to musical and pedagogical activities.

Key words: before higher education of arts, profile education, college of arts, education, students of college of arts.

Стаття надійшла до редакції 28.06.2019 р.